

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja

Druk nr 2389

Warszawa, 29 kwietnia 2014 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Prawo energetyczne.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Tomasza Nowaka.

(-) Andrzej Czerwiński; (-) Alicja Dąbrowska; (-) Joanna Fabisiak; (-) Rafał Grupiński; (-) Andrzej Halicki; (-) Marcin Kierwiński; (-) Roman Jacek Kosecki; (-) Jerzy Kozdroń; (-) Izabela Leszczyna; (-) Alicja Olechowska; (-) Paweł Olszewski; (-) Grzegorz Schetyń; (-) Michał Szczerba; (-) Adam Szejnfeld; (-) Krystyna Szumilas; (-) Tomasz Tomczykiewicz; (-) Piotr Van der Coghen.

USTAWA

z dnia

2014 r.

o zmianie ustawy – Prawo energetyczne

Art. 1. W ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 oraz z 2013 r. poz. 984 i 1238) po art. 5b dodaje się art. 5b¹ w brzmieniu:

„Art. 5b¹. 1. Umowa, na podstawie której przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w art. 49b ust. 1, dostarcza gaz ziemny wysokometanowy odbiorcy, który odebrał na jej podstawie z sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej w każdym punkcie nie więcej niż 25 mln m³ tego gazu w roku poprzedzającym dzień wyodrębnienia, z dniem wyodrębnienia z tego przedsiębiorstwa jego zorganizowanej części i wniesienia jej jako wkładu niepieniężnego na pokrycie kapitału zakładowego innego przedsiębiorstwa energetycznego wykonującego działalność gospodarczą w zakresie obrotu paliwami gazowymi, staje się z mocy prawa umową, której stronami są: przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu paliwami gazowymi, do którego wniesiono wkład niepieniężny oraz odbiorca tego paliwa.

2. Dniem wyodrębnienia, o którym mowa w ust. 1, jest dzień wniesienia wkładu niepieniężnego, o którym mowa w ust. 1. Przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w art. 49 ust. 1, informuje niezwłocznie Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o dniu wyodrębnienia.

3. Za zobowiązania wynikające z umów, o których mowa w ust. 1, powstałe przed dniem wyodrębnienia, o którym mowa w ust. 1, odpowiadają solidarnie przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w art. 49b ust. 1, z którego wyodrębniono zorganizowaną część, o której mowa w ust. 1, oraz przedsiębiorstwo energetyczne do którego wniesiono wkład niepieniężny, o którym mowa w ust. 1.

4. Odbiorca, w terminie 30 dni od dnia otrzymania informacji o wyodrębnieniu z przedsiębiorstwa energetycznego, o którym mowa w art. 49b ust. 1, jego zorganizowanej części, o której mowa w ust. 1, może wypowiedzieć umowę, o której mowa w ust. 1, bez ponoszenia kosztów lub odszkodowań, składając oświadczenie o wypowiedzeniu do przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się obrotem paliwami gazowymi do którego wniesiono wkład niepieniężny, o którym mowa w ust. 1. Umowa ulega rozwiązaniu z ostatnim dniem miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym oświadczenie odbiorcy dotarło do tego przedsiębiorstwa energetycznego.

5. Przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w art. 49b ust. 1, z którego wyodrębniono zorganizowaną część, o której mowa w ust. 1, w terminie 3 miesięcy od dnia wyodrębnienia, o którym mowa w ust. 1, informuje odbiorców o wyodrębnieniu oraz o możliwości, skutkach i terminie złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 4.

6. Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się obrotem paliwami gazowymi, do którego wniesiono wkład niepieniężny, o którym mowa w ust. 1, wstępuje z dniem wyodrębnienia, o którym mowa w ust. 1, w wynikające z przepisów podatkowych prawa i obowiązki przedsiębiorstwa energetycznego, o którym mowa w art. 49b ust. 1 pozostające w związku ze składnikami majątku wchodzącymi w skład wkładu niepieniężnego na zasadach określonych w art. 93 i 93a ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r., poz. 749, z późn zm.).

7. Przepisy ust. 1-6 stosuje się odpowiednio do umów, których przedmiotem jest:

1) gaz ziemny zaazotowany, przy czym wskazane w ust. 1 ilości gazu ziemnego wysokometanowego przelicza się na odpowiednie ilości gazu ziemnego zaazotowanego, na podstawie minimalnych wartości ciepła spalania określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 1;

2) gaz propan-butan, przy czym wskazane w ust. 1 ilości gazu ziemnego wysokometanowego przelicza się na odpowiednie ilości gazu propan-butan, na podstawie minimalnych wartości ciepła spalania określonych w taryfie przedsiębiorstwa energetycznego, o którym mowa w art. 49 ust. 1, obowiązującej w dniu wyodrębnienia.

8. Przepisów ust. 1-6 nie stosuje się do umów, których przedmiotem jest skroplony gaz ziemny, sprężony gaz ziemny lub umów, na podstawie których odbiorcy nabywają gaz wyłącznie w celu dalszej odsprzedaży, a także do umów zawartych z operatorem systemu przesyłowego gazowego lub operatorem systemu dystrybucyjnego gazowego.”.

Art. 2. 1. Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się obrotem paliwami gazowymi, do którego wniesiono wkład niepieniężny, o którym mowa w art. 5b¹ ust. 1 ustawy wymienionej w art. 1, w rozliczeniach z odbiorcami stosuje taryfę dla paliw gazowym zatwierdzoną przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki przed dniem wyodrębnienia, o którym mowa w art. 5b¹ ust. 1 ustawy wymienionej w art. 1, dla przedsiębiorstwa, z którego wyodrębniono zorganizowaną część, do czasu wprowadzenia do stosowania nowej taryfy.

2. Przedsiębiorstwo, o którym mowa w ust. 1, przedkłada po raz pierwszy Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki taryfę dla paliw gazowych nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia wyodrębnienia, o którym mowa w art. 5b¹ ust. 1 ustawy wymienionej w art. 1.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne (dalej „**nowelizacja Prawa energetycznego**”) wprowadziła nowy – art. 49b ustawy - Prawo energetyczne, który ustanawia obowiązek sprzedaży przez przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem paliwami gazowymi co najmniej 55% gazu ziemnego wysokometanowego wprowadzanego w danym roku do sieci przesyłowej na giełdach towarowych lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący rynek regulowany w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (dalej „**obligo giełdowe**”). Przepisy przejściowe ww. ustawy przewidują, że docelowy poziom obligo giełdowego będzie osiągany sukcesywnie: od wejścia w życie nowelizacji Prawa energetycznego do 31 grudnia 2013 r. wynosił 30%, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. – 40%, a od 1 stycznia 2015 r. osiągnie docelowy poziom 55%.

2. Proponowane rozwiązanie prawne

Zasadniczym celem obligo giełdowego jest zapewnienie wszystkim uczestnikom rynku równoprawnego dostępu do gazu na rynku hurtowym. Potrzeba wprowadzenia takiego mechanizmu prawnego wynika ze struktury polskiego rynku gazu ziemnego, gdzie podmiotem o najwyższym udziale w rynku, zarówno w segmencie obrotu hurtowego, jak i obrotu detalicznego, jest PGNiG S.A., która prowadzi działalność gospodarczą w obu wymienionych segmentach rynku gazu w ramach przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo. Struktura rynku gazu ziemnego sprawia, że na podstawie obowiązujących przepisów, w tym przy zastosowaniu art. 49b ustawy – Prawo energetyczne, nie jest możliwe zapewnienie wszystkim uczestnikom rynku pełnego dostępu do rynku gazu. Likwidacja przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa dominującego polegająca na jego pionowym zintegrowaniu w segmencie obrotu zostanie zlikwidowana przez wymuszenie rozdziału prawnego części przedsiębiorstwa służącej prowadzeniu obrotu hurtowego od części przedsiębiorstwa służącej prowadzeniu obrotu detalicznego¹.

¹ Raport: Kierunki rozwoju ochrony konkurencji i konsumentów na rynku gazu w Polsce, UOKiK, Warszawa, sierpień 2012 r., s. 78: „(...) w warunkach polskich nastąpić powinien dalszy unbundling wyszczególniający w PGNiG część zajmującą się wprowadzaniem gazu do obrotu i jego sprzedażą na rynku hurtowym oraz część zajmującą się sprzedażą detaliczną”. Jako jedno z możliwych rozwiązań wskazano „rozdzielenie sprzedaży hurtowej i detalicznej na dwa

Opisane rozdzielenie w grupie kapitałowej PGNiG działalności obrotu hurtowego od działalności obrotu detalicznego wymaga podziału przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c., a także odpowiedniego podzielenia umów z odbiorcami, tak aby odbiorcy hurtowi znaleźli się w tej części dzielonego przedsiębiorstwa, która zajmować się będzie obrotem hurtowym, a odbiorcy detaliczni w części, która będzie odpowiadać za obrót detaliczny. Rozdział działalności detalicznej i hurtowej w grupie kapitałowej PGNiG napotyka jednak na trudności natury prawnej, w związku z którymi dla przeprowadzenia go w sposób nie zakłócający bezpieczeństwa dostaw do odbiorców niezbędne jest dokonanie uzupełniającej nowelizacji Prawa energetycznego.

Zgodnie z dominującym poglądem przedstawicieli doktryny prawa cywilnego, art. 55¹ kodeksu cywilnego nie może stanowić samodzielnej podstawy do sukcesji generalnej praw i obowiązków wynikających z umów pomiędzy PGNiG S.A. a detalicznymi odbiorcami końcowymi na nowoutworzoną spółkę obrotu detalicznego należącą do grupy kapitałowej PGNiG.² Dla uzyskania takiego efektu konieczna jest norma o charakterze szczególnym, a takiej nowelizacja Prawa energetycznego, na podstawie której wprowadzone zostało obligo giełdowe nie zawiera. W konsekwencji konieczna jest niniejsza uzupełniająca nowelizacja Prawa energetycznego.

W przeciwnym razie dokonanie zmiany podmiotowej (z PGNiG S.A. na spółkę obrotu detalicznego) w stosunkach zobowiązaniowych z detalicznymi odbiorcami końcowymi będzie mogło nastąpić wyłącznie w trybie art. 519 k.c. w związku z art. 522 zd. 2 k.c. oraz z art. 77 § 1 k.c., czyli poprzez pisemną zmianę umowy, na podstawie której paliwo gazowe jest dostarczane do danego odbiorcy. Odnosząc powyższą uwagę do obecnej sytuacji PGNiG S.A. oznacza to konieczność zmiany ponad 6,5 miliona umów z odbiorcami końcowymi. Skala takiej operacji czyni ją z założenia – jeśli w ogóle wykonalną – to niezwykle trudną do

całkowicie oddzielne podmioty prawne z oddzielnymi zarządami, kontrolą i operacjami, należące jednakże do jednej grupy kapitałowej.”

² Zob. Z. Gawlik, *Komentarz do art. 55(2) Kodeksu cywilnego*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna*, A. Kidyba (red.), Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012, teza 7 (dostęp przez Lex): „Zbycie przedsiębiorstwa nie prowadzi bezpośrednio do przeniesienia zobowiązań związanych z jego prowadzeniem, zwłaszcza z uwagi na szczególne uregulowanie kwestii odpowiedzialności za długi przedsiębiorstwa”; W.J. Katner, *Komentarz do art. 55(2) Kodeksu cywilnego*, [w:] *Kodeks cywilny. Część ogólna. Komentarz*, M. Pyziak-Szafnicka (red.), LEX, 2009, teza 4 i 6): „Skutkiem czynności prawnej dotyczącej przedsiębiorstwa nie jest sukcesja uniwersalna, ponieważ przedmiotem transakcji jest przedsiębiorstwo (...); jest to sukcesja syngularna. (...) Po zmianie treści art. 55(1) w 2003 r. czynność prawna (...) dotyczy tylko aktywów, zobowiązania nie są już częścią przedsiębiorstwa.”; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 lipca 2006 r., sygn. akt I ACa 693/06: „[P]rzejście przez nabywcę przedsiębiorstwa długów związanych z jego prowadzeniem następuje według ogólnych zasad zmiany dłużnika przewidzianych w art. 519 i następ. k.c.”; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 grudnia 2004 r., sygn. akt I ACa 558/04: „[w przypadku nabycia przedsiębiorstwa] zmiana podmiotowa w tym stosunku i przejście praw powinno zatem nastąpić w drodze odrębnych umów cesji wierzytelności i przejęcia długu, przy zachowaniu wymogów formalnych zakreślonych odpowiednio art. 509 k.c. i art. 519 k.c.”.

przeprowadzenia i czasochłonną. Niewątpliwie konieczność podpisania tylu nowych umów w bardzo krótkim czasie doprowadziłaby do zdestabilizowania relacji sprzedawca-odbiorca i w skrajnych przypadkach mogłaby spowodować przerwy w dostarczaniu paliwa gazowego do części odbiorców.

Brak konsekwentnego przeniesienia wszystkich kontraktów z odbiorcami detalicznymi do spółki obrotu detalicznego spowoduje, że *unbundling* obrotu hurtowego i detalicznego nie będzie pełny, bo wprawdzie funkcjonować będzie spółka obrotu detalicznego dostarczająca paliwo gazowe do odbiorców, którzy wyrażą pisemną zgodę na zmianę dłużnika, ale PGNiG S.A. wciąż będzie zobowiązane dostarczać paliwo gazowe do tych odbiorców detalicznych, którzy nie wykażą się niezbędną aktywnością i nie wyrażą pisemnej zgody na zmianę dłużnika. W rezultacie nie tylko PGNiG S.A. będzie miało trudność z wypełnieniem obliigo giełdowego, ale przede wszystkim nie zostanie zlikwidowana jego podstawowa przewaga konkurencyjna nad innymi przedsiębiorstwami energetycznymi, tj. pionowe zintegrowanie obrotu hurtowego i detalicznego w jednym przedsiębiorstwie.

Przyjęcie proponowanej nowelizacji Prawa energetycznego umożliwi wdrożenie efektywnego rozwiązania legislacyjnego, pozwalającego na konsekwentne przeprowadzenie rozdziału prawnego obrotu hurtowego i obrotu detalicznego w przedsiębiorstwie dominującym na krajowym rynku gazu, tj. PGNiG S.A.

3. Przyjęcie obiektywnego kryterium wyodrębnienia odbiorców końcowych objętych hipotezą projektowanej normy

a) Rozwiązanie podstawowe w zakresie gazu wysokometanowego

Proponowany przepis zakłada zobiektywizowane kryterium, na podstawie którego następować będzie kwalifikacja umów z odbiorcami jako podlegających sukcesji generalnej. Kryterium tym jest nabycie przez danego odbiorcę od przedsiębiorstwa energetycznego podlegającego obliigo giełdowemu gazu wysokometanowego w wolumenie nie większym niż 25 mln m³ w 2012 r. i jest ono zbieżne z ogłoszonym w dniu 22 lipca 2013 r. przez Prezesa URE komunikatem nr 21/2013 w sprawie harmonogramu zwolnienia przedsiębiorstw energetycznych posiadających koncesje na obrót paliwami gazowymi lub obrót gazem ziemnym z zagranicą z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryf dla paliw gazowych w zakresie sprzedaży gazu ziemnego wysokometanowego do odbiorców innych niż odbiorcy w gospodarstwie domowym. W dokumencie tym Prezes URE stwierdził, że wraz z wejściem w życie przepisów gwarantujących objęcie obowiązkiem publicznej

sprzedaży co najmniej 30% gazu ziemnego wysokometanowego wprowadzanego do sieci przesyłowej (tj. po wejściu w życie obligo giełdowego), zaistnieją warunki dla zwolnienia przedsiębiorstw energetycznych posiadających koncesje na obrót paliwami gazowymi lub obrót gazem ziemnym z zagranicą z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryf dla paliw gazowych w zakresie sprzedaży gazu ziemnego wysokometanowego m.in. do odbiorców końcowych, przyłączonych do sieci przesyłowej lub sieci dystrybucyjnej gazu wysokometanowego, którzy zużyli co najmniej 25 mln m³ gazu wysokometanowego w poprzednim roku kalendarzowym.

b) Rozwiązanie w zakresie pozostałych paliw gazowych

Postulowany przepis formułuje regułę w odniesieniu do gazu wysokometanowego (art. 1 ust. 1 projektowanej ustawy). Oprócz gazu wysokometanowego przedmiotem obrotu są również inne paliwa gazowe (zob. art. 3 pkt 3a ustawy - Prawo energetyczne), w tym gaz ziemny zaazotowany i gaz propan-butan. Te paliwa gazowe różnią się od siebie właściwościami fizycznymi, co znajduje swój wyraz w prawie powszechnie obowiązującym. Na odmienne parametry jakościowe gazu wysokometanowego i zaazotowanego wskazują przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (zob. § 38 tego rozporządzenia), które dla obu paliw gazowych inaczej określają wartości ciepła spalania. Podobne uzasadnienie legło u podstaw podobnemu zróżnicowaniu, przeprowadzonego na potrzeby nowelizacji ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (w zakresie wyrobów gazowych).

Prawnie doniosłe rozbieżności w parametrach fizykalnych wspomnianych paliw gazowych uzasadniają wprowadzenie odpowiedniego mechanizmu przeliczania (dostosowania) progu poboru gazu wysokometanowego (zob. pkt 3 lit. a pow.). Po pierwsze, takie rozwiązanie ma uzasadnienie praktyczne, gdyż pozwala na zapewnienia porównywalności dostarczonych wolumenów i dokonanych pomiarów. Po drugie, proponowany mechanizm gwarantuje – poprzez proponowane zróżnicowanie odbiorców, adekwatne do różnicowania właściwości odbieranych przez nich paliw gazowych – poszanowanie równości podmiotów wobec prawa. Rozwiązanie to sprzyjać będzie rozwojowi konkurencyjnego rynku paliw gazowych z poszanowaniem zasady niedyskryminacji i równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 zd. 1 Konstytucji) oraz w duchu społecznej gospodarki rynkowej (art. 20 Konstytucji). Ma ono zatem charakter dodatkowej gwarancji bezpieczeństwa i ochrony interesów odbiorców końcowych. Przyjęty w projekcie punkt odniesienia dla określenia wielkości wykorzystywanych przy dokonywaniu niezbędnych

przeliczeń przyjęty został w sposób przejrzysty. W zakresie gazu zaazotowanego odwołano się do aktu normatywnego (ww. rozporządzenia systemowego). Ponieważ ten akt prawny nie zawiera parametrów jakościowych dla propan-butanu, w przypadku tego paliwa gazowego proponuje się odniesienie do taryfy przedsiębiorstwa energetycznego, dokonującego wydzielania swojej zorganizowanej części. Takie odesłanie gwarantuje poszanowanie praw odbiorców, gdyż taryfa będąca podstawą do dokonania wskazanych obliczeń podlegała weryfikacji ze strony Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, a jej wiarygodność i poprawność potwierdza autorytet niezależnego regulatora. Wyłączenie pozostałych paliw gazowych i stworzenie przez to ściśle określonego katalogu paliw, będących przedmiotem umów objętych sukcesją uniwersalną, sprzyja pewności obrotu prawnego. Z uwagi na często innowacyjne wykorzystanie tych paliw tworzenie kazuistycznej regulacji, wychodzącej naprzeciw potrzebom złożoności obrotu w tym względzie, byłoby zbędne i bezcelowe.

c) Wyłączenia

Ze względu na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego, szczególne właściwości oraz sytuację prawną gazu skroplonego i sprężonego, a także konieczność zagwarantowania wykonywania przez PGNiG S.A. praw z umów dotyczących sektora hurtowego obrotu gazem ziemnym ustawa przewiduje wyłączenia z sukcesji generalnej, określone w projektowanym art. 5b¹ ust. 8 ustawy.

4. Zapewnienie pełnej przejrzystości planowanej procedury utworzenia spółki zależnej

Zważywszy, że proponowane rozwiązanie ingeruje w stosunki prawne z odbiorcami końcowymi, którzy mają być beneficjentami liberalizacji rynku gazu, projektowany przepis zakłada pełną transparentność planowanej procedury. Przedsiębiorstwo energetyczne będzie bowiem zobowiązane do niezwłocznego zawiadomienia Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o dokonany wyodrębnieniu spółki obrotu detalicznego.

Dodatkowo, przedsiębiorstwo energetyczne zobowiązane jest złożyć zawiadomienie o zbyciu wyodrębnionej części przedsiębiorstwa do akt rejestrowych Spółki (art. 75¹ k.c. w zw. z art. 9 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym). Akta rejestrowe są jawne i każdy zainteresowany może je przeglądać, fotografować i kopiować w sądzie rejestrowym (art. 8 ust. 1 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym). Do akt rejestrowych zostaną złożone także protokoły

walnego zgromadzenia akcjonariuszy Spółki (związane z zawiadomieniem o zbyciu zorganizowanej części przedsiębiorstwa, art. 75¹ k.c. w zw. z art. 9 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym), dzięki czemu wszyscy zainteresowani będą mogli zapoznać się z ich treścią w siedzibie Sądu. Informacje o zbyciu zorganizowanej części przedsiębiorstwa Spółki zostaną również przekazane uczestnikom obrotu giełdowego poprzez stosowne komunikaty na stronie internetowej Spółki, z poszanowaniem zasad wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.

Niezależnie od powyższego, projektowany przepis zakłada również poinformowanie odbiorców o przeprowadzonej zmianie. Zgodnie z propozycją odbiorca zostanie poinformowany przez dotychczasowego sprzedawcę o wyodrębnieniu oraz możliwości, skutkach i terminie złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy.

5. Gwarancje bezpieczeństwa dostaw i ochrony interesów odbiorców końcowych

Projektowany przepis zapewnia odbiorcom końcowym gwarancję bezpieczeństwa dostaw oraz należytej ochrony ich interesów. Wprowadzenie proponowanego przepisu zapewnia ciągłość dostarczania paliw gazowych odbiorcom i w żaden sposób nie przyczyni się do osłabienia pozycji odbiorców względem sprzedawców paliw gazowych, a wręcz podniesie poziom ochrony odbiorców. Służą temu następujące rozwiązania:

a) Kontynuacja wykonywania dotychczasowych umów przez nowy podmiot

Proponowana nowelizacja ustawy – Prawo energetyczne przewiduje ciągłość stosunku prawnego łączącego odbiorcę końcowego ze sprzedawcą. Oznacza to kontynuację wykonywania dotychczasowych umów przez nowy podmiot, który wstąpi w prawa i obowiązki przedsiębiorstwa energetycznego objętego obliżu giełdowym. Należy podkreślić, że zmiana podmiotowej po stronie sprzedawcy dokonanej na podstawie proponowanego przepisu nie może towarzyszyć wprowadzenie jakichkolwiek innych modyfikacji w umowie z odbiorcą końcowym. Co więcej, nowy sprzedawca będzie korzystał z wyodrębnionej części przedsiębiorstwa służącej do tej pory do zaopatrywania tych samych odbiorców, co dotychczasowy dostawca. Stwarza to korzystne warunki do zapewnienia takiej samej jakości dostaw paliwa gazowego.

Z punktu widzenia odbiorcy, choć formalnie stroną umowy stanie się inny podmiot, jego sytuacja *de facto* nie ulegnie zmianie.

b) Solidarna odpowiedzialność dotychczasowego sprzedawcy za zobowiązania wobec nabywcy paliw gazowych

W celu maksymalizacji ochrony prawnej interesów odbiorców postulowany przepis przewiduje, że za istniejące zobowiązania wynikające z umów, na podstawie których dostarczane jest odbiorcom paliwo gazowe, dotychczasowy i nowy dostawca będą odpowiadać solidarnie. Oznacza to, że mimo zmiany podmiotowej po stronie sprzedawcy paliwa gazowego, odbiorca końcowy będzie mógł dochodzić wszelkich roszczeń również od poprzedniego sprzedawcy. Warto podkreślić, że powyższe rozwiązanie dodatkowo wzmacnia pozycję prawną odbiorcy końcowego. Mianowicie, w przeciwieństwie do art. 55⁴ k.c. przewidującego ograniczenie odpowiedzialności nabywcy przedsiębiorstwa (lub jego zorganizowanej części) za zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa, powstałe przed zbyciem przedsiębiorstwa, do wartości nabytego przedsiębiorstwa, projektowany przepis nie zawiera ograniczenia zakresu odpowiedzialności przedsiębiorstwa energetycznego, z którego wyodrębnia się spółkę obrotu detalicznego. Innymi słowy zakres i czas trwania odpowiedzialności solidarnej zbywcy zorganizowanej części przedsiębiorstwa są nieograniczone, co gwarantuje ochronę interesów odbiorców końcowych.

c) Uprawnienie do wypowiedzenia umowy przez nabywcę paliw gazowych

Proponowana nowelizacja ustawy – Prawo energetyczne przewiduje, że w związku ze zmianą podmiotową po stronie sprzedawcy nabywca będzie uprawniony do wypowiedzenia umowy, na podstawie której paliwo gazowe jest mu dostarczane. Tym samym odbiorca, którego dotyczyć będzie zmiana po stronie sprzedawcy, będzie mógł – bez żadnych ujemnych konsekwencji – zmienić sprzedawcę. Warto zauważyć, że powyższe rozwiązanie wzmacnia pozycję prawną odbiorcy końcowego względem jego obecnej sytuacji wynikającej z art. 4j ust. 3 i 3a Prawa energetycznego, projektowany przepis wyklucza bowiem konieczność poniesienia przez odbiorcę końcowego jakichkolwiek kosztów związanych z wypowiedzeniem umowy.

d) Stosowanie obowiązującej taryfy do czasu zatwierdzenia nowej przez Prezesa URE

W celu zagwarantowania pewności prawa w odniesieniu do stosowania taryfy dotychczasowej dla odbiorców, których dotyczyć będzie zmiana podmiotowa po stronie sprzedawcy, ustawa przewiduje termin dla przedsiębiorstwa przejmującego prawa i obowiązki wynikające z umów na złożenie wniosku taryfowego. Jednakże nie ogranicza ona Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w czasie prowadzonego postępowania – ma to na celu zagwarantowanie, że przedsiębiorstwo w przewidzianym ustawą terminie złoży wniosek o zatwierdzenie nowej taryfy i jednocześnie, że Prezes Urzędu Regulacji Energetyki nie będzie miał narzuconego ustawą terminu, w którym będzie zmuszony ten wniosek rozpatrzyć, tak więc będą ograniczały go tylko przepisy ustaw proceduralnych – ustawy Prawo energetyczne oraz Kodeksu postępowania administracyjnego. Daje to gwarancję właściwej oceny dla odbiorców wniosku taryfowego przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

Proponowany przepis zabezpiecza zatem należycie interesy odbiorców, umożliwiając jednocześnie przedsiębiorstwu energetycznemu osiągnięcie wymaganego poziomu obligo giełdowego zgodnie z ustawowym harmonogramem. Wprowadzenie postulowanego przepisu umożliwi realizację tego obowiązku poprzez zapewnienie ram prawnych do stosunkowo szybkiej restrukturyzacji przedsiębiorstw energetycznych przy jednoczesnym zapewnieniu ciągłości dostarczania paliwa gazowego do odbiorców.

6. Wykorzystanie sprawdzonych rozwiązań legislacyjnych

6.1 Przyjęcie analogicznego rozwiązania po wprowadzeniu *unbundlingu* (rozdziału prawnego) na rynku energii elektrycznej

Potwierdzenie zasadności i dopuszczalności czasowego, szczególnego uregulowania kwestii związanych z sukcesją w odniesieniu do przedsiębiorstw energetycznych stanowi także przepis art. 1 Ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne³. Przepis ten wprowadził nowy art. 5b Prawa energetycznego o następującym brzmieniu:

"Art. 5b. 1. Umowa, na podstawie której przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo pełniące funkcję operatora systemu dystrybucyjnego sprzedaje energię elektryczną do odbiorcy końcowego oraz świadczy usługi przesyłania lub dystrybucji energii

³ Dz.U.2007.115.790.

elektrycznej, z mocy prawa, z dniem wyodrębnienia z tego przedsiębiorstwa jego części niezwiązanej z działalnością dystrybucyjną i wniesienia jej, przed dniem 1 lipca 2007 r., jako wkładu niepieniężnego na pokrycie kapitału zakładowego innego przedsiębiorstwa, staje się umową, której stronami są: przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu energią elektryczną do którego wniesiono wkład niepieniężny oraz odbiorca energii elektrycznej.

2. Dniem wyodrębnienia, o którym mowa w ust. 1, jest dzień wniesienia wkładu niepieniężnego, o którym mowa w ust. 1. Przedsiębiorstwo energetyczne pełniące funkcję operatora systemu dystrybucyjnego powiadamia niezwłocznie Prezesa URE o dniu wyodrębnienia.

3. Za zobowiązania wynikające z umowy, na podstawie której przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo pełniące funkcję operatora systemu dystrybucyjnego dostarcza energię elektryczną do odbiorcy końcowego, powstałe przed dniem wyodrębnienia, o którym mowa w ust. 1, odpowiadają solidarnie przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo pełniące funkcję operatora systemu dystrybucyjnego, z którego wyodrębniono część niezwiązaną z działalnością dystrybucyjną i przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu energią elektryczną, do którego wniesiono wkład niepieniężny, o którym mowa w ust. 1.

4. Odbiorca końcowy może wypowiedzieć umowę, o której mowa w ust. 1, bez ponoszenia dodatkowych kosztów, składając do przedsiębiorstwa energetycznego wykonującego działalność w zakresie obrotu energią elektryczną pisemne oświadczenie o wypowiedzeniu tej umowy. Umowa ulega rozwiązaniu z ostatnim dniem drugiego miesiąca następującego po miesiącu, w którym oświadczenie odbiorcy dotarło do tego przedsiębiorstwa energetycznego.

5. Przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo pełniące funkcję operatora systemu dystrybucyjnego w terminie 3 miesięcy od dnia wyodrębnienia, o którym mowa w ust. 1, poinformuje odbiorców końcowych przyłączonych do swojej sieci dystrybucyjnej o wyodrębnieniu jego części niezwiązanej z działalnością dystrybucyjną oraz możliwościach, skutkach i terminie złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 4."

Z kolei art. 3 ww. ustawy zmieniającej stanowił, że „przedsiębiorstwo energetyczne, do którego został wniesiony wkład niepieniężny, o którym mowa w art. 2, od dnia wyodrębnienia, o którym mowa w art. 5b ust. 1 ustawy wymienionej w art. 1, stosuje taryfę

dla energii elektrycznej zatwierdzoną przed tym dniem przez Prezesa URE, dla przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo pełniącego funkcję operatora systemu dystrybucyjnego, z którego wyodrębniono część przedsiębiorstwa niezwiązaną z działalnością dystrybucyjną, do czasu wprowadzenia do stosowania nowej taryfy przez przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu energią elektryczną, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2007 r.”

Mając na uwadze powyższe, można stwierdzić, że proponowana nowelizacja ustawy – Prawo energetyczne jest oparta na rozwiązaniach zawartych w przytoczonych wyżej przepisach uchwalonych w kontekście wydzielenia z przedsiębiorstw zintegrowanych pionowo operatorów elektroenergetycznych systemów dystrybucyjnych.

6.2 Istnienie przepisów określających sukcesję generalną w polskim porządku prawnym

Proponowany przepis przewiduje sukcesję praw i obowiązków wynikających z określonych umów w przypadku zaistnienia przewidzianego w nim zdarzenia. Przepisy przewidujące przejście na inny podmiot praw i obowiązków w określonych przypadkach nie są rzadkością w polskim prawie. Przykładowo przepis art. 922 § 1 k.c. przewiduje sukcesję uniwersalną w przypadku dziedziczenia, natomiast art. 1052 k.c. w przypadku nabycia spadku. Przepis art. 494 § 1 k.s.h. przewiduje sukcesję uniwersalną w przypadku przekształceń spółek handlowych, z kolei przepis art. 101 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze w przypadku połączenia spółdzielni.

Ustawodawca ma jednocześnie swobodę w kreowaniu norm prawnych, przewidujących przejście praw i obowiązków z określonych umów (sukcesja syngularna). Dobrym przykładem są przepisy kodeksu morskiego, dotyczące umowy ubezpieczenia. Zgodnie z art. 306 § 1 k.c., prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Natomiast art. 307 § 1 k.c. stanowi, że równocześnie z przeniesieniem praw z umowy ubezpieczenia na nabywcę przechodzą na niego obowiązki, które ciążyły na zbywcy. Przejście praw i obowiązków z umowy ubezpieczenia nie wymaga zgody ubezpieczyciela. Tym samym, np. w razie zbycia ubezpieczonego ładunku, uprawnionym i zobowiązanym z mocy prawa stać się może jego nabywca, w miejsce zbywcy, bez konieczności uzyskania zgody ubezpieczyciela. Innego rodzaju rozwiązania dotyczące wstąpienia w prawa i obowiązki wynikające z umowy bez zgody kontrahenta znajdują się też w kodeksie cywilnym. Przykładowo, art. 678 § 1 k.c.

stanowi, że w razie zbycia rzeczy najętej w czasie trwania najmu nabywca wstępuje w stosunek najmu na miejsce zbywcy.

7. Sukcesja na gruncie prawa podatkowego

Rozdział działalności detalicznej i hurtowej w drodze wkładu niepieniężnego zorganizowanej części przedsiębiorstwa napotyka trudności natury podatkowej, w związku z którymi – dla przeprowadzenia go w sposób niezakłócający rozliczeń z odbiorcami – niezbędne jest dokonanie uzupełniającej noweli Prawa energetycznego również w tym zakresie. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 749, ze zm.) (dalej: „**Ordynacja podatkowa**”) nie przewiduje bowiem sukcesji podatkowej przy aporcie zorganizowanej części przedsiębiorstwa. Ordynacja podatkowa przewiduje natomiast sukcesję podatkową m.in. przy połączeniach spółek kapitałowych, przekształceniach spółek czy też podziale spółek (art. 93 i nast. Ordynacji podatkowej). Planowane wydzielenie zorganizowanej części przedsiębiorstwa, pomimo iż przyjmuje formę wkładu niepieniężnego do spółki zależnej, stanowi w swojej istocie transakcję odpowiadającą podziałowi Spółki przez wydzielenie części przedsiębiorstwa, dla której to operacji, jak wspomniano, Ordynacja podatkowa przewiduje wprost sukcesję podatkową.

Brak sukcesji podatkowej przy aporcie zorganizowanej części przedsiębiorstwa oznacza m.in. konieczność wykazania (zarówno dla celów CIT, jak i VAT), zarówno przez PGNiG S.A., jak i nowo utworzoną spółkę obrotu detalicznego, sprzedaży/dostaw gazu faktycznie zrealizowanych przez każdego z tych podatników odpowiednio do i od dnia aportu.

Sprzedaż gazu realizowana jest w sposób ciągły, z uwzględnieniem przyjętych okresów rozliczeniowych. Odbiorcy dokonują płatności za gaz w okresach rozliczeniowych na podstawie prognoz za określony okres, przy czym ostateczne rozliczenie zużycia (dostarczonego gazu za dany okres) dokonywane jest po dokonaniu odczytu liczników za okres ustalony umownie. W takiej sytuacji brak sukcesji podatkowej oznaczałby konieczność ustalenia dokładnej wartości dostaw gazu zrealizowanych przez PGNiG S.A. do dnia aportu (tj. w trakcie trwania umownego okresu) u każdego odbiorcy i tym samym konieczność:

- odczytu dostarczonego gazu dokładnie w dniu aportu (niezależnie od odczytów, które będą dokonywane zgodnie z umowami z klientami),

- wystawienia przez PGNiG korekt faktur prognozowych⁴ za część okresu rozliczeniowego przypadającego po dokonaniu aportu do dnia zakładanego pierwotnie odczytu,
- jednoczesne wystawienie faktur prognozowych przez nowo utworzoną spółkę obrotu detalicznego za ten sam okres.

W praktyce oznacza to konieczność dokonania w jednym dniu odczytu ok. 6,5 mln liczników, wystawienie korekt ok. 6,5 mln faktur przez PGNiG oraz jednoczesne wystawienie ok. 6,5 mln nowych faktur przez nowo utworzoną spółkę obrotu detalicznego. Skala takiej operacji czyni ją z założenia – jeśli w ogóle wykonalną – to niezwykle trudną do przeprowadzenia.

Przed wszystkim jednak, pomijając nawet wskazane powyżej bariery, istnieje uzasadniona obawa destabilizacji relacji sprzedawca – odbiorca, która w niektórych przypadkach mogłaby doprowadzić do przerw w dostawach gazu.

W konsekwencji konieczna jest niniejsza uzupełniająca nowelizacja Prawa energetycznego przewidująca sukcesję podatkową, z odwołaniem się do miarodajnych w tym względzie przepisów art. 93 i 93a Ordynacji podatkowej. Przyjęcie nowelizacji Prawa energetycznego umożliwi spełnienie wymogu obligo giełdowego bez naruszenia obowiązków ciążących na PGNiG S.A. oraz nowo utworzonej spółce obrotu detalicznego, wynikających z przepisów podatkowych. Realizacja praw i obowiązków podatkowych wynikających z sukcesji podatkowej przy wkładzie niepieniężnym w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa będzie analogiczna, jak przy realizacji praw i obowiązków wynikającej z sukcesji podatkowej przewidzianej przy podziale spółek. Sukcesja podatkowa oznacza gwarancję niezmiennych wpływów budżetowych z tytułu podatków, w szczególności brak uszczupień, wynikających z omyłek (przy dokonywaniu odczytów u 6,5 mln klientów w jednym dniu oraz korekt 6,5 mln faktur), których, w przypadku braku sukcesji, całkowicie nie dałoby się wykluczyć.

⁴ Faktury prognozowe są wystawiane w związku z przewidzianym w IRIESP prawem do pobierania opłat za dostarczone paliwo gazowe w trakcie okresu rozliczeniowego, tj. pomiędzy odczytami gazomierzy i dotyczą sytuacji, gdy okres rozliczeniowy jest dłuższy niż 1 miesiąc.

Projektowana ustawa stanowi instrument służący wprowadzeniu strukturalnych zmian na rynku gazu w Polsce. Nałożenie na podmiot, o którym mowa w art. 49b ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne, obowiązku sprzedaży za pośrednictwem giełdowego forum transakcyjnego docelowo 55% gazu ziemnego wysokometanowego wprowadzanego w danym roku do sieci przesyłowej służyło wywołaniu tzw. efektu uwolnienia gazu⁵.

Zasadniczym celem obligo giełdowego jest zapewnienie wszystkim uczestnikom rynku równoprawnego dostępu do gazu na rynku hurtowym. Potrzeba wprowadzenia takiego mechanizmu prawnego wynika ze struktury polskiego rynku gazu ziemnego, gdzie podmiotem o najwyższym udziale w rynku, zarówno w segmencie obrotu hurtowego, jak i obrotu detalicznego, jest PGNiG S.A., która prowadzi działalność gospodarczą w obu wymienionych segmentach rynku gazu w ramach przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo. Struktura rynku gazu ziemnego sprawia, że na podstawie obowiązujących przepisów, w tym przy zastosowaniu art. 49b ustawy – Prawo energetyczne, nie jest możliwe zapewnienie wszystkim uczestnikom rynku pełnego dostępu do rynku gazu. Likwidacja przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa dominującego polegająca na jego pionowym zintegrowaniu w segmencie obrotu zostanie zlikwidowana przez wymuszenie rozdziału prawnego części przedsiębiorstwa służącej prowadzeniu obrotu hurtowego od części przedsiębiorstwa służącej prowadzeniu obrotu detalicznego⁶.

Przekształceniom organizacyjnym w ramach struktury podmiotu dominującego towarzyszyć musi ochrona stabilności stosunków prawnych, na podstawie których gaz dostarczany jest do odbiorców końcowych. Wprowadzenie w drodze normy szczególnej sukcesji generalnej (uniwersalnej) umów oraz sukcesji prawnopodatkowej zagwarantuje bezpieczeństwo prawne procesu rozdziału działalności hurtowej od działalności detalicznej w ramach podmiotu dominującego, a w konsekwencji procesu strukturalnej transformacji polskiego rynku gazu ziemnego.

⁵ Obligo giełdowe do polskiego porządku prawnego wprowadzone została ustawą z dnia 26 lipca 2013 roku o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 984).

⁶ *Raport: Kierunki rozwoju ochrony konkurencji i konsumentów na rynku gazu w Polsce*, UOKiK, Warszawa, sierpień 2012 r., s. 78: „(...) w warunkach polskich nastąpić powinien dalszy unbundling wyszczególniający w PGNiG część zajmującą się wprowadzaniem gazu do obrotu i jego sprzedażą na rynku hurtowym oraz część zajmującą się sprzedażą detaliczną”. Jako jedno z możliwych rozwiązań wskazano „rozdzielenie sprzedaży hurtowej i detalicznej na dwa całkowicie oddzielne podmioty prawne z oddzielnymi zarządami, kontrolą i operacjami, należące jednakże do jednej grupy kapitałowej.”

Zaproponowany w ustawie środek interwencji prawodawczej (wprowadzenie sukcesji generalnej w drodze normy szczególnej) został już wykorzystany w procesie stanowienia prawa. Przykładem skutecznego wykorzystania tego środka prawnego jest art. 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne⁷. Przedmiotowa regulacja incydentalna również podyktowana była koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa prawnego procesu wprowadzania zmian struktury rynku. Transformacja strukturalna rynku energii elektrycznej polegała wówczas na wydzieleniu z przedsiębiorstw zintegrowanych pionowo operatorów elektroenergetycznych systemów dystrybucyjnych.

Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja.

Ustawa oddziaływać będzie na podmioty funkcjonujące na polskim rynku gazu, a w szczególności na trzy kategorie podmiotów:

- Przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w art. 49b ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne,
- Przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu paliwami gazowymi, do którego jako wkład niepieniężny na pokrycie kapitału zakładowego wniesiona zostanie zorganizowana część przedsiębiorstwa energetycznego, o którym mowa w art. 49b ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne (dalej: „**Spółka obrotu detalicznego**”),
- Odbiorcy końcowi pobierający gaz z sieci przesyłowej lub sieci dystrybucyjnej, którzy zawarli z przedsiębiorstwem energetycznym, o którym mowa w art. 49b ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne umowy, na podstawie których przedsiębiorstwo energetyczne dostarcza tym odbiorcom paliwa gazowe, a którzy odebrali na podstawie tej umowy w jednym punkcie nie więcej niż 25 mln m³ gazu wysokometanowego w roku poprzedzającym dzień wyodrębnienia, nie wyłączenia z zakresu stosowania przepisu postanowieniami szczególnymi (projektowany art. 5b¹ ust. 8 ustawy).

Przewidziany ustawą mechanizm sukcesji generalnej umów doprowadzić ma do ustawowej zmiany sprzedawcy paliw gazowych dla części odbiorców paliwa gazowego, którzy do tej pory związani byli umowami z przedsiębiorstwem energetycznym,

⁷ Dz.U. Nr 115, poz. 790.

o którym mowa w art. 49b ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne. Poszanowanie swobody umów zagwarantowane jest przez przyznanie odbiorcom ograniczonego w czasie prawa do wypowiedzenia umowy z nowym dostawcą.

Wpływ projektowanej regulacji na przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w art. 49b ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne polegał będzie na:

- zapewnieniu ustawowego przejścia praw i obowiązków z części umów z odbiorcami paliwa gazowego z tego przedsiębiorstwa energetycznego na spółkę obrotu detalicznego,
- zapewnieniu ustawowego przejścia wszelkich praw i obowiązków wynikających z przepisów prawa podatkowego w zakresie dotyczącym przedmiotu wkładu niepieniężnego na zasadach określonych w art. 93 i 93a ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa⁸,
- nałożeniu na przedsiębiorstwo energetyczne obowiązku niezwłocznego powiadomienia Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o dniu wyodrębnienia,
- nałożeniu na przedsiębiorstwo energetyczne obowiązku powiadomienia odbiorców w terminie 3 miesięcy od dnia wyodrębnienia o fakcie wyodrębnienia oraz o możliwości, skutkach i terminie złożenia ewentualnego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy.

Wpływ projektowanej regulacji na spółkę obrotu detalicznego polegał będzie na:

- zapewnieniu ustawowego przejścia praw i obowiązków z części dotychczasowych umów przedsiębiorstwa energetycznego, o którym mowa w art. 49b ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne z odbiorcami paliwa gazowego na spółkę obrotu detalicznego,
- zapewnieniu ustawowego przejścia wszelkich praw i obowiązków wynikających z przepisów prawa podatkowego w zakresie dotyczącym przedmiotu wkładu niepieniężnego wniesionego do spółki obrotu detalicznego na zasadach określonych w art. 93 i 93a ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa,
- wprowadzeniu rozwiązania prawnego przewidującego solidarną odpowiedzialność spółki obrotu detalicznego z przedsiębiorstwem energetycznym, z którego wyodrębniono

⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 749, z późn zm

zorganizowaną część przedsiębiorstwa za powstałe przed dniem wyodrębnienia zobowiązania wynikające z objętych sukcesją umów,

- wprowadzeniu ograniczonego w czasie prawa odbiorcy do wypowiedzenia umowy objętej sukcesją,
- ustanowieniu mechanizmu prawnego umożliwiającego spółce obrotu detalicznego stosowanie w rozliczeniach z odbiorcami taryfy dla paliw gazowych zatwierdzonej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki przed dniem wyodrębnienia dla przedsiębiorstwa, z którego wyodrębniono zorganizowaną część przedsiębiorstwa.

Wpływ projektowanej regulacji na odbiorców końcowych paliw gazowych pobierających gaz z sieci przesyłowej lub sieci dystrybucyjnej, którzy zawarli z przedsiębiorstwem energetycznym, o którym mowa w art. 49b ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne umowy, na podstawie których przedsiębiorstwo energetyczne dostarcza tym odbiorcom paliwa gazowe, a którzy odebrali na podstawie tej umowy w jednym punkcie nie więcej niż 25 mln m³ gazu wysokometanowego w roku poprzedzającym dzień wyodrębnienia polegał będzie na:

- ustawowej zmianie sprzedawcy, która nastąpi niezależnie od oświadczenia woli odbiorcy paliwa gazowego,
- przyznaniu ograniczonego w czasie prawa do wypowiedzenia umowy objętej sukcesją,
- rozszerzeniu na spółkę obrotu detalicznego odpowiedzialności za powstałe przed dniem wyodrębnienia zobowiązania wynikające z objętych sukcesją umów,
- zagwarantowaniu prawa do informacji o fakcie wyodrębnienia oraz o możliwości, skutkach i terminie złożenia ewentualnego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy,
- zagwarantowaniu obowiązywania w rozliczeniach z nowym sprzedawcą paliwa gazowego taryfy dla paliw gazowych zatwierdzonej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki przed dniem wyodrębnienia dla przedsiębiorstwa, z którego wyodrębniono zorganizowaną część przedsiębiorstwa (dotychczasowego sprzedawcy).

Ustawa będzie miała wpływ na ok. 6,7 miliona odbiorców paliwa gazowego, którzy w chwili obecnej związani są umowami z podmiotem dominującym. Ustawowa sukcesja umów dotyczyć będzie wolumenu gazu wysokometanowego o wielkości ok. 9 000 mln m³.

Wpływ regulacji na bezpieczeństwo dostaw i ochronę interesów odbiorców w procesie rozdziału segmentów rynku gazu.

Projektowana regulacja zapewni odbiorcom końcowym gwarancję bezpieczeństwa dostaw oraz należytą ochronę ich interesów. Wprowadzana regulacja zapewni ciągłość dostarczania paliw gazowych odbiorcom i w żaden sposób nie przyczyni się do osłabienia pozycji odbiorców względem sprzedawców paliw gazowych, a w pewnym zakresie wręcz podniesie poziom ochrony odbiorców. Służą temu następujące rozwiązania:

- a) kontynuacja wykonywania dotychczasowych umów przez spółkę obrotu detalicznego,
- b) solidarną odpowiedzialność dotychczasowego sprzedawcy oraz spółki obrotu detalicznego za zobowiązania wobec nabywcy paliw gazowych powstałe przed dniem wyodrębnienia spółki obrotu detalicznego,
- c) wprowadzenie uprawnienia do wypowiedzenia umowy przez nabywcę paliw gazowych.

Wprowadzenie proponowanej regulacji umożliwi realizację obligo giełdowego poprzez zapewnienie ram prawnych dla stosunkowo szybkiej restrukturyzacji przedsiębiorstw energetycznych przy jednoczesnym zapewnieniu ciągłości dostarczania paliwa gazowego do odbiorców oraz wysokiego poziomu ochrony interesów odbiorcy.

Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana regulacja nie wywrze żadnego wpływu na sektor finansów publicznych, gdyż nie przewiduje jakichkolwiek transferów od podmiotów należących do tego sektora. Ustawa nie tworzy również żadnych nowych praw i obowiązków dla podmiotów należących do sektora finansów publicznych.

Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Przewiduje się, że projektowana regulacja wywrze pozytywny wpływ na rozwój konkurencji na polskim rynku gazu. Sukcesja generalna umów zapewni bezpieczeństwo

prawne procesu rozdziału rynku hurtowego i rynku detalicznego. W wyniku projektowanych zmian powstaną dwa wyraźnie wyodrębnione rynki, na których działać będą dwa różne podmioty zamiast jednego podmiotu dominującego w każdym segmencie rynku. Konieczność pozyskiwania gazu przez spółkę obrotu detalicznego na równych warunkach z pozostałym spółkami obrotu działającymi na rynku detalicznym doprowadzi do powstania rzeczywistej konkurencji w tym segmencie rynku gazu, która przyniesie korzyść dla odbiorców gazu mających możliwość wyboru pomiędzy ofertami różnych podmiotów.

Przewiduje się, że projektowana regulacja nie będzie wywierała bezpośredniego wpływu na rynek pracy. Wniesienie zorganizowanej części przedsiębiorstwa jako wkładu niepieniężnego na pokrycie kapitału zakładowego spółki obrotu detalicznego będzie czynnością niezależną od wprowadzenia przewidzianej ustawą sukcesji generalnej umów oraz sukcesji prawnopodatkowej. Sama czynności wniesienia zorganizowanej części przedsiębiorstwa będzie natomiast równoznaczna z przejściem zakładu pracy na nowego pracodawcę w rozumieniu art. 23¹ k.p.⁹.

Regulacja będzie miała istotny wpływ na warunki funkcjonowania przedsiębiorstw. Projektowana ustawa tworzy szczególne normy prawne, które będą regulowały prawa i obowiązki dla przedsiębiorstwa energetycznego, o którym mowa w art. 49b ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne, spółki obrotu detalicznego oraz przedsiębiorców będących odbiorcami końcowymi paliw gazowych pobierających gaz z sieci przesyłowej lub sieci dystrybucyjnej, którzy zawarli z przedsiębiorstwem energetycznym, o którym mowa w art. 49b ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne umowy, na podstawie których przedsiębiorstwo energetyczne dostarcza tym odbiorcom paliwa gazowe, a którzy odebrali na podstawie tej umowy w jednym punkcie nie więcej niż 25 mln m³ gazu wysokometanowego w roku poprzedzającym dzień wyodrębnienia.

Zgodność z prawem Unii Europejskiej.

Projektowana regulacja jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

⁹ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 1998, nr 24, poz. 141 z późn. zm.).

Warszawa, 13 maja 2014 r.

BAS-WAPEiM-956/14

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia prawna w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej
poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Tomasz Piotr Nowak)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32 ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zmierza do nowelizacji ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 ze zm.), zwanej dalej „Prawo energetyczne”. Proponowana zmiana dodaje do ustawy art. 5b¹. Artykuł ten w ust. 1 przewiduje zmianę stron umów o dostawy gazu ziemnego wysokometanowego. Umowa, na podstawie której przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w art. 49b ust. 1 Prawa energetycznego, dostarcza gaz ziemny odbiorcom, z dniem wyodrębnienia z tego przedsiębiorstwa jego zorganizowanej części i wniesienia jej jako wkładu niepieniężnego na pokrycie kapitału zakładowego innego przedsiębiorstwa energetycznego, staje się z mocy prawa umową, której stronami są: przedsiębiorstwo energetyczne, do którego wniesiono wkład niepieniężny oraz odbiorca paliwa. Projekt określa dzień wyodrębnienia przedsiębiorstwa energetycznego, do którego wniesiono wkład niepieniężny (ust. 2); przewiduje solidarną odpowiedzialność przedsiębiorstw energetycznych (dotychczasowych i nowych dostawców) za zobowiązania wynikające z przekształcanych umów (ust. 3); przyznaje odbiorcy prawo do wypowiedzenia przekształcanej umowy bez konieczności ponoszenia kosztów lub wypłaty odszkodowań (ust. 4); ustala związane z tym przekształceniem wymogi informacyjne nałożone na przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w art. 49b ust. 1 Prawa energetycznego (ust. 5); oraz określa zasady sukcesji podatkowej wynikającej z przekształcenia umów.

Z uzasadnienia do projektu ustawy wynika, że proponowana ustawa ma uregulować skutki prawne rozdziału prawnego części przedsiębiorstwa energetycznego służącej prowadzeniu obrotu hurtowego od części przedsiębiorstwa energetycznego służącej prowadzeniu obrotu detalicznego. Podział przeprowadzany jest ze względu na strukturę polskiego rynku gazu ziemnego, w którym PGNiG SA ma najwyższy udział, zarówno w segmencie obrotu hurtowego, jak i obrotu detalicznego, i prowadzi działalność gospodarczą w obu tych segmentach rynku gazu. W uzasadnieniu wskazano, że wprowadzone na podstawie art. 49b zmienianej ustawy „obligo giełdowe” nie zapewniło wszystkim uczestnikom rynku gazu pełnego dostępu do tego rynku. Uzasadnia to rozdzielenie w grupie kapitałowej PGNiG SA działalności związanej z obrotem hurtowym od działalności związanej z obrotem detalicznym, którego skutki prawne stanowią przedmiot opiniowanego projektu ustawy.

Projekt w art. 2 zawiera przepisy przejściowe. Proponowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia (art. 3 projektu ustawy).

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Ocena zgodności projektu ustawy z prawem UE wymaga odniesienia do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 2003/55/WE (Dz. Urz. UE L 211 z 14.08.2009, str. 94), zwanej dalej „dyrektywą gazową”. Dyrektywa ta ustanawia wspólne reguły dotyczące przesyłu, dystrybucji, dostaw i magazynowania gazu ziemnego oraz reguluje zasady dotyczące organizacji i funkcjonowania sektora gazu ziemnego.

Artykuł 3 dyrektywy gazowej zobowiązuje państwa członkowskie, by przedsiębiorstwa gazowe stworzyły konkurencyjny, bezpieczny i zrównoważony pod względem środowiskowym rynek gazu ziemnego oraz nie dyskryminowały przedsiębiorstw w odniesieniu do ich praw lub obowiązków. W tym celu przestrzegane mają być wymogi ustanowione w dyrektywie gazowej. Jak wynika z motywu 3 preambuły do tej dyrektywy, wolności, jakie Traktat gwarantuje obywatelom Unii — między innymi swobodny przepływ towarów, swoboda przedsiębiorczości oraz prawo do swobodnego świadczenia usług — są możliwe do osiągnięcia jedynie w warunkach w pełni otwartego rynku, który umożliwia wszystkim konsumentom swobodny wybór dostawców, a wszystkim dostawcom — swobodną realizację dostaw dla swoich odbiorców. W motywie 54 preambuły do dyrektywy gazowej postanowiono natomiast, że wspieranie uczciwej konkurencji i łatwego dostępu dla różnych dostawców powinno być dla państw członkowskich kwestią najwyższej wagi, tak aby pozwolić konsumentom na pełne wykorzystanie możliwości wynikających ze zliberalizowanego rynku wewnętrznego gazu ziemnego.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Skutki prawne rozdzielenia działalności obrotu hurtowego od działalności obrotu detalicznego, będące przedmiotem opiniowanego projektu ustawy, nie stanowią przedmiotu regulacji dyrektywy gazowej. Tym niemniej cel realizowany przez planowany podział, w postaci zapewnienia wszystkim uczestnikom rynku gazowego pełnego dostępu do tego rynku, służy realizacji celów dyrektywy gazowej związanych z urzeczywistnianiem wspólnego wewnętrznego rynku gazu ziemnego. Projekt ustawy nie narusza dyrektywy gazowej.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne nie narusza prawa UE.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 13 maja 2014 r.

BAS-WAPEiM-957/14

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Tomasz Piotr Nowak) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt zmierza do nowelizacji ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 ze zm.), zwanej dalej „Prawo energetyczne”. Proponowana zmiana dodaje do ustawy art. 5b¹. Artykuł ten w ust. 1 przewiduje zmianę stron umów o dostawy gazu ziemnego wysokometanowego. Umowa, na podstawie której przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w art. 49b ust. 1 Prawa energetycznego, dostarcza gaz ziemny odbiorcom, z dniem wyodrębnienia z tego przedsiębiorstwa jego zorganizowanej części i wniesienia jej jako wkładu niepieniężnego na pokrycie kapitału zakładowego innego przedsiębiorstwa energetycznego, staje się z mocy prawa umową, której stronami są: przedsiębiorstwo energetyczne, do którego wniesiono wkład niepieniężny oraz odbiorca paliwa. Projekt określa dzień wyodrębnienia przedsiębiorstwa energetycznego, do którego wniesiono wkład niepieniężny (ust. 2); przewiduje solidarną odpowiedzialność przedsiębiorstw energetycznych (dotychczasowych i nowych dostawców) za zobowiązania wynikające z przekształcanych umów (ust. 3); przyznaje odbiorcy prawo do wypowiedzenia przekształcanej umowy bez konieczności ponoszenia kosztów lub wypłaty odszkodowań (ust. 4); ustala związane z tym przekształceniem wymogi informacyjne nałożone na przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w art. 49b ust. 1 Prawa energetycznego (ust. 5); oraz określa zasady sukcesji podatkowanej wynikającej z przekształcenia umów.

Przedmiot projektu ustawy jest objęty zakresem regulacji prawa UE, w szczególności dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającą dyrektywę 2003/55/WE (Dz. Urz. UE L 211

z 14.08.2009, str. 94). Projekt ten **nie jest** jednak projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla